

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas
Mokslo ir mokslinė komunikacija: atviroji prieiga	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija
<p>Kurso tikslas – analizuoti mokslo komunikacijos sistemą, jos kaitą, išmanyti intelektualinę nuosavybę mokslo komunikacijoje, atvirąją prieigą ir suvokti jos reikšmę, analizuoti ir vertinti mokslo atvirumo tendencijas ir praktikas; išmanyti ir taikyti kritinius, analitinius, mokslo komunikacijos auditorijų, mokslo komunikacijos tikslų, suinteresuotųjų, mokslo komunikacijos pranešimo vertinimo, mokslinių tyrimų rezultatų pristatymų naudojant įvairius komunikacijos kanalus ir mokslo komunikacijos principus.</p> <p>Kurso tematika</p> <p>Mokslo komunikacija: mokslo komunikacija visuomenei (mokslo populiarinimas, angl. <i>Science Communication</i> arba <i>Public Understanding of Science</i> (PUS), <i>Public Engagement with science</i> (PES), <i>Public Awareness of Science</i> (PAS), <i>Scientific Literacy</i> (SL) ir komunikacija specialistų auditorijai (mokslinė komunikacija, angl. <i>Scholarly Communication</i>). Mokslo populiarinimo ir mokslinės komunikacijos sąsajos. Mokslinių žinių kūrimo modelių kaita. Linijinė mokslinė komunikacija. Mokslinė komunikacija tinklu. Informacinė mokslininkų elgsena. Mokslinės komunikacijos pranešimas. Akademinė publikacija. Mokslo duomenų bazės.</p> <p>Intelektinė nuosavybė mokslo komunikacijoje. Atviroji prieiga mokslinėje komunikacijoje. Atvirosios prieigos moksliniai žurnalai, atvirosios prieigos moksliniai archyvai, saugyklos. Atvirieji moksliniai duomenys. Mokslinių tyrimų pakartojamumo problema (atkuriamumo krizė) (angl. <i>Crisis of Reproducibility</i>): Duomenimis grįstas tyrimų pakartojamumas (angl. <i>Data-driven Replications</i>). Plagiatas. Dirbtinis intelektas mokslinėse publikacijose. Atvirasis mokslas. Piliečių mokslas.</p> <p>Mokslo komunikacijos ekosistema: tikslas, komunikatoriai, auditorijos. Mokslo komunikacijos modeliai: deficito, dialogo ir dalyvavimo. Mokslo komunikacijos suinteresuotieji. Mokslo komunikacijos pranešimas. Mokslo komunikacijos ir rizikos komunikacija. Mokslo komunikacija ir socialinių medijų platformos.</p> <p>Studijų forma</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Individualios konsultacijos su dalyką kuruojančiais dėstytojais. 2. Individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslinio referato, skirto atvirosios prieigos išteklių (disertacijos tema) analizei rengimas arba individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslo arba mokslinio komunikacijos pranešimo (disertacijos tema) rengimas. <p>Atsiskaitymo forma</p>

<p>1. Mokslinis referatas skirtas atvirosios prieigos išteklių (disertacijos tema) analizei (5000–10 000 spaudos ženklų) ir diskusija žodžiu, plačiau pristatant ir interpretuojant mokslo komunikacijos referate iškeltą problematiką arba</p> <p>2. Mokslo komunikacijos pranešimo (pasirinktinai: mokslo populiarinimo pranešimas tekstu – 5000–10 000 spaudos ženklų; vaizdu ir/ ar garsu – iki 3 min. (gali būti ir multimedijinis mokslo populiarinimo pranešimas, apimtis nustatoma pagal vyraujančią mediją) arba</p> <p>3. Mokslinio pranešimo – konferencijos pranešimo (iki 10 min.) rengimas ir pristatymas.</p>
<p>Pagrindinė literatūra</p>
<p>Bosman, J., & Kramer, B. (2016). <i>Views on innovation: The scholarly communication landscape and changing research workflows</i>. ChemRxiv. https://chemrxiv.org/articles/presentation/Views_on_innovation_The_scholarly_communication_landscape_and_changing_research_workflows_/3185293</p>
<p>Davey, T. (2017). Converting university knowledge into value: How conceptual frameworks contribute to the understanding of the third mission role of European universities. <i>International Journal of Technology Transfer and Commercialisation</i>, 15(1), 65–96. https://doi.org/10.1504/IJTTC.2017.084637</p>
<p>Fecher, B., Friesike, S., Hebing, M., & Linek, S. (2017). A reputation economy: How individual reward considerations trump systemic arguments for open access to data. <i>Palgrave Communications</i>, 3(1), 1–10. https://doi.org/10.1057/palcomms.2017.51</p>
<p>Green, T. (2019). Is open access affordable? Why current models do not work and why we need internet-era transformation of scholarly communications. <i>Learned Publishing</i>, 32(1), 13–25. https://doi.org/10.1002/leap.1219</p>
<p>Hook, D., Hahnel, M., & Calvert, I. (2019). <i>The ascent of open access</i>. Digital Science. https://doi.org/10.6084/m9.figshare.7618751</p>
<p>Lund, B. D., Wang, T., Mannuru, N. R., Nie, B., Shimray, S., & Wang, Z. (2023). ChatGPT and a new academic reality: Artificial Intelligence-written research papers and the ethics of the large language models in scholarly publishing. <i>Journal of the Association for Information Science and Technology</i>, 74(5), 570–581. https://doi.org/10.1002/asi.24750</p>
<p>May, C. (2020). Academic publishing and open access: Costs, benefits and options for publishing research. <i>Politics</i>, 40(1), 120–135. https://doi.org/10.1177/0263395719858571</p>
<p>Nielsen, M. (2012). <i>Reinventing discovery: The new era of networked science</i>. Princeton University Press.</p>
<p>Pinfield, S., Wakeling, S., Bawden, D., & Robinson, L. (2020). <i>Open access in theory and practice: The theory-practice relationship and openness</i>. Taylor & Francis. https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/39922</p>
<p>Reincke, C. M., Bredenoord, A. L., & van Mil, M. H. (2020). From deficit to dialogue in science communication: The dialogue communication model requires additional roles from scientists. <i>EMBO Reports</i>, 21(9), Article e51278. https://doi.org/10.15252/embr.202051278</p>
<p>Stonkienė, M., Atkočiūnienė, Z. O., & Matkevičienė, R. (2009). <i>Autorių teisės mokslo komunikacijoje: Monografija</i>. Vilniaus universiteto leidykla.</p>
<p>Stonkienė, M., Pečiulis, Ž., Matkevičienė, R., ir kt. (2024). <i>Mokslo komunikacija: E. išteklius</i>. Vilniaus universitetas.</p>
<p>Vohland, K., Land-Zandstra, A., Ceccaroni, L., Lemmens, R., Perelló, J., Ponti, M., ... & Wagenknecht, K. (2021). <i>The science of citizen science</i>. Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-030-58278-4</p>

Weingart, P., Joubert, M., & Connaway, K. (2021). Public engagement with science—Origins, motives and impact in academic literature and science policy. *PLOS ONE*, *16*(7), Article e0254201. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0254201>

Wenaas, L. (2019). Open access: A remedy to the crisis in scientific inquiry? In J. Valsiner (Ed.), *Social philosophy of science for the social sciences* (pp. 219–241). Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-030-33099-6_13

Zhu, J., & Liu, W. (2020). A tale of two databases: The use of Web of Science and Scopus in academic papers. *Scientometrics*, *123*(1), 321–335. <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03387-z>

Zuiderwijk, A., Shinde, R., & Jeng, W. (2020). What drives and inhibits researchers to share and use open research data? A systematic literature review to analyze factors influencing open research data adoption. *PLOS ONE*, *15*(9), Article e0239283. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0239283>

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Marija Stonkienė	Doc. dr.	Janiūnienė, E., Stonkienė, M., & Šupa, M. (2024). Asmeninės mokymosi aplinkos kūrimas dėstytojo teikiamo grįžtamojo ryšio inspiruojama informacine elgsena. <i>Information & Media</i> , <i>100</i> , 70–91. https://doi.org/10.15388/Im.2024.100.5
		Janiūnienė, E., Stonkienė, M., & Šupa, M. (2024). Information behaviour of students inspired by lecturers' feedback. <i>Educational Research and Evaluation</i> , <i>29</i> (5–6), 231–248. https://doi.org/10.1080/13803611.2024.2341287
		Stonkienė, M. (2023). Socialinio verslo įmonės tapatybės kūrimas Lietuvoje [Creating the identity of a Lithuanian social business enterprise]. <i>Information & Media</i> , <i>95</i> , 8–31. https://doi.org/10.15388/Im.2023.95.62
		Stonkienė, M., Mažylė, J., & Janiūnienė, E. (2022). Legal and ethical aspects of social media user provision of information to the public regulation: The view of media regulatory and self-regulatory bodies in Lithuania. <i>Media Studies and Applied Ethics</i> , <i>3</i> (1), 115–126. https://doi.org/10.46630/msae.1.2022.08
		Mažylė, J., & Stonkienė, M. (2021). The ethical dimension of journalistic professionalism: Views of Lithuanian journalists. <i>Media Studies and Applied Ethics</i> , <i>2</i> (2), 7–18. https://doi.org/10.46630/msae.2.2021.01
Renata Matkevičienė	Prof. dr.	Esbit, S., Kaim, A., Kimhi, S., Bankauskaitė, D., Baran, M., Baran, T., Cosciug, A., Eshel, Y., Dumbadze, S., Gabashvili, M., Jigla, G., Kaniasty, K., Koubova, A., Maricano, H., Matkevičienė, R., Maticescu, M., Nazarov, M., Teperik, D.,

		<p>Kochiashvili, N., & Adini, B. (2025). Hope and distress: A cross-country study amid the Russian-Ukrainian war. <i>Stress and Health</i>, 41(2), straipsnis e70033. https://doi.org/10.1002/smi.70033</p>
		<p>Kaim, A., Geva, K., Siman-Tov, M., Scholder, N., Kimhi, S., Bankauskaitė, D., Baran, M., Baran, T., Cosciug, A., Eshel, Y., Dumbadze, S., Gabashvili, M., Jiglau, G., Kaniasty, K., Koubova, A., Marciano, H., Matkevičienė, R., Maticescu, M., Teperik, D., & Adini, B. (2024). Mapping societal resilience across eight European nations in the context of multifaceted associations with global indices: An ecological study. <i>International Journal of Disaster Risk Reduction</i>, 108, straipsnis 104562. https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2024.104562</p>
		<p>Kaim, A., Kimhi, S., Siman-Tov, M., Bankauskaitė, D., Baran, M., Baran, T., Cosciug, A., Eshel, Y., Dumbadze, S., Gabashvili, M., Jiglau, G., Kaniasty, K., Koubova, A., Marciano, H., Matkevičienė, R., Maticescu, M., Naomi, S., Teperik, D., Sukhashvili, J., & Adini, B. (2024). From compassion to controversy: Unraveling the impact of societal resilience on the tapestry of attitudes towards Ukrainian refugees. <i>International Journal of Disaster Risk Reduction</i>, 105, straipsnis 104326. https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2024.104326</p>
		<p>Matkevičienė, R. (2024). NGOs as catalysts for societal resilience: Examining their role and impact during risk situations. Iš A. Thrassou, D. Vrontis, L. Efthymiou, Y. Weber, S. M. Riad Shams, & E. Tsoukatos (Red.), <i>Non-profit organisations: Vol. 4. Structures, models and technology</i> (p. 123–148). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-031-62538-1_6</p>
		<p>Kimhi, S., Kaim, A., Bankauskaitė, D., Baran, M., Baran, T., Eshel, Y., Dumbadze, S., Gabashvili, M., Kaniasty, K., Koubova, A., Marciano, H., Matkevičienė, R., Teperik, D., & Adini, B. (2024). A full-scale Russian invasion of Ukraine in 2022: Resilience and coping within and beyond Ukraine. <i>Applied Psychology: Health and Well-Being</i>, 16(3), 1005–1023. https://doi.org/10.1111/aphw.12466</p>
		<p>Matkevičienė, R., & Jakučionienė, L. (2023). Communication professionals as social change agents in times of crisis: How pandemic situation has changed initiatives in CSR and sustainability. Iš I. G. Arraiano, B. Díaz, M. Del Baldo, R. Schmidpeter, & S. O. Idowu (Red.). <i>Corporate social responsibility in a dynamic global environment: Sustainable management in challenging times</i> (p. 365–380).</p>

		Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-24647-0_19
		Dāvidsone, A., Matkevičienė, R., Telyčėnaitė, A., Silkane, Vineta., & Jurāne-Brēmāne, A. (2021). Social simulation transfer to online: Pedagogical reflections on teaching presence. Iš L. Daniela & A. Visvizi (Red.). <i>Remote learning in times of pandemic: Issues, implications and best practice</i> (p. 74–89). Routledge.
		Dāvidsone, A., Seppel, K., Telyčėnaitė, A., Matkevičienė, R., Uibu, M., Silkāne, V., Jurāne-Brēmāne, A., & Allaje, Ū. (2021). Exploring students' perceptions on acquisition of transversal skills during an online social simulation. Iš L. Daniela (Red.), <i>Human, technologies and quality of education, 2021</i> (p. 727–738). University of Latvia. https://doi.org/10.22364/htqe.2021.57
Erika Janiūnienė	Doc. dr.	Janiūnienė, E., Stonkienė, M., & Šupa, M. (2024). Information behaviour of students inspired by lecturers' feedback. <i>Educational Research and Evaluation</i> , 29(5–6), 231–248. https://doi.org/10.1080/13803611.2024.2341287
		Janiūnienė, E., Stonkienė, M., & Šupa, M. (2024). Asmeninės mokymosi aplinkos kūrimas dėstytojo teikiamo grįžtamojo ryšio inspiruojama informacine elgsena. <i>Information & Media</i> , 100, 70–91. https://doi.org/10.15388/Im.2024.100.5
		Stonkienė, M., Mažylė, J., & Janiūnienė, E. (2022). Legal and ethical aspects of social media user provision of information to the public regulation: The view of media regulatory and self-regulatory bodies in Lithuania. <i>Media Studies and Applied Ethics</i> , 3(1), 115–126. https://doi.org/10.46630/msae.1.2022.08

Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2025 m. gruodžio 15 d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-667

Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė